

Appendix - V

उत्तर - चाचणी.

शिक्षक प्राशिक्षणार्थी - पारित विजय रा.
शाळा - डॉ. स्वर्डेकर प्रशाळा.
इ. ७वी. विषय - शास्त्र, उपधरक - परिसंस्था.

शिक्षक कृती

विद्यार्थी कृती.

जंगल ही परिसंस्था आपण अभ्यासली.
त्यावर मी प्रश्न विचारिले, तुम्ही उत्तरे
दायची.

जंगलामध्ये हिंस व पाळीव प्राणी कां
आढळतात ?

उत्तरे देतात.

बागेच्या समतोल - निटने रकेपणा आपण राखतो,
त्याप्रमाणे जंगलामध्ये समतोल कोणत्या
पद्धतीने राखला जातो ?

उत्तरे देतात.

जर समजा, जंगलामा वणवा लागला तर
काय होईल ?

उत्तरे देतात.

तलाव, जंगल, जाळवंट या सारख्या
मर्यादित परिसरातील भौतिक व सजीव
घटकांचा परस्पर संबंध जसलेल्या समुहास
'परिसंस्था' म्हणतात.

शकण करतात.

तुम्ही रंकाळा जाहिला असणार, तर

त्या तलावात कोणकोणत्या जोवरी दिवून आल्या ? शेवट स्वित्तवंग
हे सती जे घटक आहेत, त्यांच्या शास्त्रीय माले, खेडूक करी.

अभ्यासाच्या दृष्टीने विविध गटात वर्गीकरण
करण्यात आलेले आहे.

१. उत्पादक सजीव २. अक्षक सजीव

३. विधरक सजीव ४. तलावाच्या अर्जैतिक भाग.

१. उत्पादक सजीव -

उत्पादक कोणत्या म्हणतात ?

स्वतःचे अन्न स्वतः
तयार करणाऱ्यांना
उत्पादक म्हणतात.

दिरल्या वनस्पती ह्या उत्पादक कशा,
ते शिक्षक विश्लेषणाकडह स्पष्ट करतात.

२. अक्षक जिव -

अक्षक कोणत्या म्हणायचे ?

उत्तरे देतात.

अक्षकांचे प्रकार विश्लेषणाकडह स्पष्ट
करतात.

३. विघटक जिव -

विघटक म्हणजे विघटन करणारे

आणि विघटक म्हणजे वेचके करणेचे

शिक्षक, मुत्तेपजिवी म्हणजे काय ?

विघटक जिवींचे कार्य व उत्पादकांना
त्यांचा उपयोग कसा होतो, हे स्पष्ट करतात.

४. तळ्याचा अर्जविक भाग -

तळ्याचा अर्जविक भाग कोणते

ते सांगून त्याचा उपयोग सांगतात.

वरील सर्व जट एकमेकांवर अवलंबून

उत्सत्त्वाने तळ्याचा समतोल राखला जातो.

मुल्यमापन प्रश्न -

१. तळ्यातील जीवांचे विविध गटात वर्गीकरण कां
काले आहे ?

२. प्राप्रिक्तवरील अर्जविक भागाचा जसा वनस्पती व
प्राणी उपयोग करतात तसा तळ्यातील अर्जविक
भागाचा उपयोग सजिवीता कशासाठी होतो ?

३. तळ्याचा समतोल कसा राखला जातो ?